

SEXTONDE SÖNDAGEN "UNDER ÅRET"

ÅRGÅNG A

Första läsningen: **Vish 12:13, 16-19** (*Du ger dem tillfälle att vända om när de syndar*)

Gud är gränslöst tålmodig mot människorna. När som helst skulle han i rättvisans namn kunna straffa våra synder som vi förtjänar det. Men nej: *Han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga* (Matt 5:45). Han ger alla en extra chans. Därför ska även vi vara *nådiga* mot varandra.

Andra läsningen: **Rom 8:26-27** (*Anden vädjar för oss med rop utan ord*)

Gud hör vår innersta bön, hjärtats längtan efter honom som är så djup att vi knappast ens förstår det själva. Det pågår ständig bön på botten till och med i den mest fördärvade människosjälen. Gud som hör *korpens skrikande ungar* (Ps 147:9) tar sig även an ormar, hyenor, gamar och maskar. *Allas ögon är vända mot dig, och du ger dem föda i rätt tid* (Ps 145:15). Hur ruttet ditt innersta än är: han hör dig, skonar dig, matar dig.

Evangelium: **Matt 13:24-43** (*Låt båda växa tills det är dags att skörda*)

Alternativ, kortare version: Matt 13:24-30

Dessa tre liknelser – varav den första får en egen tolkning – kan tillämpas på kyrkan. Där finns det de som bär frukt som behagar Gud, men också de som bara tar plats och suger ut marken på näring (= gör livet surt för sina medkristna, slösar med kyrkans resurser, bär annan frukt än den som Gud vill, heresi, omoral, förtal etc.). Det är fruktansvärt att se hur kyrkfolket vantrivs när ogräset dominerar. Den helige Bruno från 1000-talet insåg på sin tid, liksom tjänarna här i v. 27, att dåligt ledarskap förhärjade kyrkan. Han drog sig undan världen och blev eremit. Andra – som Martin Luther – ville rensa ut i det de tyckte var fel men tappade besinningen och gick så hårt fram att vetet rycktes upp tillsammans med ogräset (jfr v. 29): vi fick en "reform" till priset av kyrkans tro, dess frihet och dess enhet. Vår tid visar på en ny oroande klyfta mellan kyrkans lära och många av dess medlemmars uppfattningar. Det kan mycket väl leda till en ny splittring. Extrema lösningsförslag ("avskaffa kyrkans konservativa ledning" eller "uteslut, tysta ner de avfälliga!") duger inte. Kristus lär oss att Gud står ut med mycket för de utvaldas skull. *Döm inte* (Matt 7:1). Djävulen blir bara alltför glad när han ser kristna i inbördeskrig. Ett söndertrampat, sönderhackat vetefält är vad han drömmar om. Vi ska inte ge honom det nöjet.

En katolik vill vara mild, inkluderande. Människor kan ju trots allt förändras – ogräs kan bli till vete (jfr den gode rövaren på korset, Luk 23:42-43).

Liknelserna i v. 31-33 understryker Guds förvandlande kraft. Gud bygger upp oss, kyrkan, sitt träd, sitt bröd. Vi ska vara **välkomnande**: alla fåglar får plats i trädet. Kvinnan med det förbluffande stora brödet (*tre mått* = ca 40 liter deg) kan ha *många* gäster till bords.

MÅNDAGEN I 16 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **2 Mos 14:5-18** (*Egyptierna skall erfara att jag är Herren*)

Den egyptiska historieskrivningen berättade aldrig om faraonernas misslyckanden. Kungen var segerrik oavsett hur verkligheten såg ut. Så olikt Israels berättelse om sig själv! De var inga hjältar, de skrek av rädsla även om de (600 000 man!) nog hade kunnat slå ifrån sig. Tacksamt betonar berättelsen **Guds kraft**, inte militär styrka.

Evangelium: **Matt 12:38-42** (*Söderns drottning skall uppstå med detta släkte och bli dess dom*)

Jesu motståndare säger att de vill se bevis för att han kommer från Gud (lite som djävulen i öknen, Matt 4:3 f). Men de vill nog hellre se honom *misslyckas* med ett sådant bevis, så att de kan slippa honom. Som när någon säger till oss: "Bevisa Guds existens", och – innan vi hinner svara – ropar: "Där ser du, du kan inte bevisa det!". Många fick se Jesu under, men nu krävs det alltså ett ultimativt bevis. Guds Son ska "legitimera" sig, få himlen att rämna eller något åt det hållet.

Herren tillrättavisar dem med resonemang som svider eftersom de avslöjar deras inre attityd: "Ingen i Guds folk har någonsin tagit Guds ord på större allvar än de syndiga hedningarna i Ninive som profeten Jona predikade för! Ni däremot är precis lika självgoda och arroganta som era förfäder i Israel!" Niniviterna fick möta Jonas som överlevt tre dygn i en fisk (Jon kap. 3). De fick kanske inte se detta mirakel, men de trodde på profetens straffpredikan. Läsaren vet vad Jesus syftar på: Guds eget folk skulle senare inte ta intryck av budskapet att Jesus övervann döden genom sin uppståndelse. V. 42: Drottningen av Saba reste långt för att se kung Salomo (1 Kung 10:1-13), men här talar Guds personifierade vishet, hans egen Son (Matt 11:27), och alla ser hur han verkar genom under – ändå vägrar de tro.

Paulus skriver: *Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare* (Rom 5:8). Ett sådant bevis efterfrågades inte av de skriftlärda, eftersom den egna synden och behovet av Guds nåd inte stod på deras agenda. Men det var just ett sådant bevis Gud ville ge. De ville ha något annat.

Var inte rädd, tro bara (Mark 5:36).

TISDAGEN 25 juli:

Den helige aposteln JAKOB den äldre, fest

Aposteln JAKOB DEN ÄLDRE, vars fest kyrkan firar idag, och hans bror Johannes samt Petrus var de tre närmaste medarbetarna till Jesus. De var alltid med när något stort hände. Jesus kallade denne Jakob och hans bror för ”Åskans söner” – de kanske hade ett våldsamt temperament. Det sägs att Jakob den äldre kom ända till Spanien (Compostela). Sedan tusen år är platsen ett av de viktigaste pilgrimsmålen för katolska kristna. Det är fullt möjligt men ändå svårt att få ihop med Bibelns uppgift att han halshöggs av Herodes Agrippa ganska tidigt (ca år 42, Apg. 12:2).

Två kamrater av samma namn bör inte förväxlas. Jakobs medapostel Jakob den yngre (se 3 maj) levde ett kvart sekel längre (vilket inte måste betyda att han var yngst). Det var han vars elever bråkade med Paulus (Gal 2:12), och Jakobsbrevet i Nya testamentet är nog skrivet av honom, alltså inte av dagens helgon.

Särskilda läsningar på denna dag: 2 Kor 4:7-15 samt Matt 20:20-28

ONSDAGEN I 16 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Mos 16:1-5, 9-15** (*Jag vill låta bröd från himmelen regna åt er*)

”Israels barn” får direkt vad de ropar på – ännu utan några tillsägelser. ”Vad är det här?” frågar de om mannat från himlen (v. 15). En dag ska svaret stråla fram i gudomlig glans: *Jag är det levande brödet, som har kommit ner från himlen* (Joh 6:51).

Evangelium: **Matt 13:1-9** (*Den gav skörd hundrafalt*)

Från i dag till fredag nästa vecka ska vi ägna oss åt de sju liknelser som Matteus har sammanställt här i bokens 13:e kapitel. De handlar alla om det osynliga Gudsriket som Jesus genom kyrkan vill etablera i världen. Dagens liknelse är påfallande lik versionerna hos Markus (Mark 4:1-9) och Lukas (Luk 8:4-8). En nyckel hittar vi i den avslutande versen (9): den vill säga att Guds ord bara har effekt i oss om vi aktivt samverkar (= har öron som *vill* lyssna). Liknelsen är

mycket judisk. Den påminner lite om en standardtext i den judiska påskmåltiden där fyra olika sinnade söner (en förständig, en elak, en enfaldig och en blyg) frågar om meningen med påskfirandet. Den elake sonen ställer sig utanför firandet genom att fråga varför ”ni” gör så här. Den enfaldige förstår inte vad som pågår, han frågar dumt, men oskyldigt, och får en förklaring, liksom den blyge, som dock måste hjälpas på traven. Den förständige däremot säger ”vi”, han är nyfiken på lagarna, symbolerna och stadgarna och får utförliga svar. På samma sätt har vi i Jesu ”åkerjord” lyssnare med elak ”jordmån” som hårt avvisar att ha med hans ord att göra (= vägen där allt som växer trampas ner direkt), vi har åkerjord där man måste rensa bort stenar och ogräs (missförstånd, otyglade begär) om det ska bli något växande, och slutligen har vi den goda jorden där allt vad Jesus säger är välkommet, blir förstått och bär frukt.

Låt vägen vara i fred – då mjuknar regnet upp den med tiden! Borra bort klippan på de steniga ställena med sanningens hårda borrh! Dra försiktigt upp ogräset med milda och vänliga argument! Skydda den goda jorden med mattor av kärlekens odlingsväv!

Så är det med ordet som kommer från min mun: det vänder inte fruktlöst tillbaka utan gör det jag vill och utför mitt uppdrag (Jes 55:11).

TORSDAGEN I 16 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Mos 19:1-2, 9-11, 16-20b** (*Herren skall stiga ned på Sinai berg inför allt folkets ögon*)

Församlingen står där i mässan, med blicken riktad framåt, prästen går uppför trappstegen, rökelsen insveper altarförhöjningen, orgeln brusar – strax efter läses Guds ord, böner framförs och slutligen stiger Anden ner över altaret och gör Guds Son närvarande där. Vilken vördnad och bävan vi borde känna inför *vårt* Sinai!

Evangelium: **Matt 13:10-17** (*Ni har fått gåvan att lära känna rikets hemligheter*)

Liknelsen vi läste i går fick lärjungarna att undra varför Jesus inte bara förklarar sin lära rakt ut till alla, utan att någon kan missuppfatta den. Men det går inte. Problemet ligger nämligen inte bara i meddelandet utan i mottagarens attityd. Sanningen är att bara de som är öppna för budskapet kommer att förstå det. Jesu ord kommer från Gud och i mötet mellan Gud och människor finns många kommunikationsstörningar. Synden skapar den andliga blindhet och dövhet som profeten Jesaja så träffande beskrev (v. 14-15; jfr Jes 6:9 f). Förståelsen av Jesu

budskap är en ren gåva från Gud, och den ges åt alla som uppriktigt öppnar sig för den. V. 12 är: ordet om att den som har ska få mera var väl ursprungligen ett bittert konstaterande av världens orättvisor. Jesus ger meningen en fyndig omtolkning: de som har den minsta lilla öppenhet för Guds ord ska belönas över alla mått, ty ljuset tränger in genom aldrig så smala sprickor. De som avskärmar sig hermetiskt från ljuset stannar i mörker, i dem vissnar så småningom även det spirande andliga liv som Gud gav dem (= det lilla de hade från början). Citatet återkommer i Matt 25:29 och Luk 19:26, där det handlar om hur vi förvaltar de begåvningar och resurser Gud har utrustat oss med. Den förtjänstfulle tjänaren ska vid domen belönas över alla mått, den likgiltige och late får sparken. Var detta ett favorituttryck som Jesus använde i olika situationer?

Apostlarnas hjärtan är vidöppna för Guds ord. De är den goda myllan som Jesus omtalade i liknelsen i går, de får inse mer än profeter och kungar före dem – liksom vi.

Varje morgon gör han mitt öra villigt att lyssna på lärjungars vis (Jes 50:4).
--

FREDAGEN I 16 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Mos 20:1-17** (*Lagen gavs genom Mose*)

Det monumentala ”Tio-ordet” (Deka-logen) tonar här fram inför våra öron. Berget Sinai var det första målet för uttåget ur slavlägret Egypten, liksom undervisningen om tron och det kristna livet bör följa snarast efter ett litet barns dop. V. 4-6 (om bildförbudet) integreras i första budet av katoliker (och lutheraner). V. 7 räknas av oss därför som andra budet.

Evangelium: **Matt 13:18-23** (*Den som hör ordet och förstår bär frukt*)

Matteus var lärare ända ut i fingertopparna. För honom är det inte bara viktigt att Jesu budskap hörs, han citerar Jesus på två ställen för att det också ska *förstås* (v. 19 och 23). Att höra och att förstå är olika saker, det är han klart medveten om.

Vi kan levande föreställa oss hur han har knutit denna läsningens undervisning till orden i *Shema* – den judiska huvudbönen – från 5 Mos 6:5: *Du skall älska Herren, din Gud, av hela ditt hjärta, med hela din själ och med all din kraft*. Vi kan INTE älska Gud av hela vårt **hjärta** om förståelsen blockeras av en hård insida (enligt Bibelns syn tänkte man med hjärtat). Vi kan INTE älska Gud med hela vår **själ** om Ordet inte slagit djupa rötter i vårt inre, då rycks det lätt upp under förföljelser. Vi kan INTE älska Gud med all vår **kraft** (styrka, resurser)

om vi låter oss dräneras av världsliga bestyr och begär och blir alldeles kraftlösa. Det är upp till oss att bestämma oss för att eftersträva den omvändelse som gör oss till den goda myllan som *hör ordet och förstår* (v. 23) så att vi med hjälp från ovan (sol och regn) kan växa och bära frukt.

Eftersom hela världen nu är Messias åker (Matt 28:18-20) pågår dialogen mellan himlen och jorden i varje människas hjärta. Vår uppgift är att visa på detta och gödsla överallt med evangeliets uppmuntrande ord. Varje lärare i kyrkan står här i en särskild svår situation. Matteus Jesuscitat vill visa att vi ska förstå vad vi hör och lär ut. Men lika viktigt är det att den som undervisar om buden också själv ska *handla efter dem* (Matt 5:19). Det är också två olika saker. Det tål tänkas på – alltid.

Förslag till fredagsoffer: Betrakta min själs trädgård. Vilket ogräs måste jag få bort?

LÖRDAGEN I 16 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **2 Mos 24:3-8** (*Detta är förbundets blod, det förbunds som Herren har slutit med er*)

När Guds ord har lästs upp i mässan säger församlingen "Gud, vi tackar dig" eller (när det är evangeliet) "Lovad vare du, Kristus". Det är ett lovprisande bifall som i dagens läsning motsvarar hebreernas "Amen" och deras försäkran att de vill hålla Guds bud. Förbundets blod (v. 8) helgar folket – vi renas och frälsas med **Kristi blod**.

Evangelium: **Matt 13:24-30** (*Låt båda växa tills det är dags att skörda*)

Det är typiskt Matteus att ge oss liknelser med riktigt vidriga skurkar. Den här pekar fram mot domedagen, då Kristus ska återkomma och skilja de nyttiga från dem som bara motverkade hans rike på jorden. Den får sin förklaring i Matt 13:36-43.

Det är en oerhört elak handling som djävulen här utför (att så ogräs bland vetet medan vi sover), men det är så han agerar i våra liv. Och i dem vi undervisar: se, hur vi kateketer försöker röja marken för tistlar och stenar (jfr liknelsen om sådden i avsnitten innan). Barnen får bäst möjliga undervisning, stämningen, studieglädjen, förståelsen och bejakandet av vår kristna tro – allt går fint, vi ser dem stråla av glädje när de lämnar biktstolen, och vi ser dem hängivet ta emot kommunionen. Vad vi inte ser är alla de osynliga sår i själen som besvikelser, kränkningar, förvirring, misslyckanden, förluster och svåra relationer har planterat i dem redan innan vi lärde känna dem och som i sinom tid kommer att

göra dem mottagliga för frestelser till det onda, till hämnd, egoism och avfall från tron. Sådana ”tickande bombar” ligger väl i oss alla. Dagens liknelse vill säga att det inte är upp till oss att förstå och rensa ut i allt sådant. Det ska komma en tid då Gud tar itu med vårt inre och gör oss redo för den fullständiga glädjen i hans rike, fria från allt vad djävulen och hans jordiska medhjälpare skadade oss med. Vad är då upp till oss medan vi väntar? Att lugnt komma ihåg att **Guds rikes seger är säker** och att längta efter Kristi återkomst med tålamod (vi ber: ”tillkomme ditt rike”). Då och då kan vi identifiera och försiktigt gräva upp lite ogräs och ersätta det med vete. Det är den mödosamma vandringen från bikt till bikt, i ständig nya försök till botgöring. Mängden av ogräs vi ser ska inte skaka oss. Långt större är Guds makt. Den ska vi få se med egna ögon. När han vill.

Rena mig med isop från min synd, tvätta mig vit som snö (Ps 51:9).
--